

Prof. em. dr hab. Zbigniew Góral
były pracownik UŁ

Łódź, dn. 28 czerwca 2023 r

Recenzja

poprawionej rozprawy doktorskiej Pana mgr. Piotra Zaszczudłowicza pt. „Czas pracy kierowców – między bezpieczeństwem a efektywnością działalności gospodarczej”

Recenzując pierwotną wersję pracy doktorskiej Pana mgr. Piotra Zaszczudłowicza pomimo stosunkowo dużej liczby zastrzeżeń i uwag krytycznych wyraziłem opinię, że może ona stanowić podstawę do przejścia do kolejnych stadiów przewodu doktorskiego. Mając na uwadze to, że Autorem jest przede wszystkim praktyk uznałem, iż może to stanowić pewne usprawiedliwienie dla popełnionych uchybień i niedociągnięć, których nie dopuściłaby się osoba dysponująca odpowiednim warsztatem naukowym i bazą teoretyczną ze względu na zawodowe funkcjonowanie w środowisku akademickim. Nie zaskoczyło mnie jednak stanowisko drugiego Recenzenta, że przyjęcie pracy wymaga dokonania w niej pewnych poprawek i uzupełnień, zwłaszcza że wiele moich uwag pokrywało się z wyrażonymi przez niego w swojej recenzji. Przedstawienie częściowo zmodyfikowanej wersji rozprawy daje zatem okazję do oceny dokonanych w niej zmian.

W swojej pierwszej recenzji uznałem za trafny dokonany przez Doktoranta wybór tematu swojej pracy. Argumenty, które o tym świadczą z pewnością nie straciły na znaczeniu, a wręcz przeciwnie – zyskały na sile przekonywania, choćby ze względu na zawirowania wokół transportu drogowego związane z toczącą się wojną poza granicami naszego kraju. W niewielkim stopniu został też wzbogacony dorobek doktryny prawa pracy dotyczący czasu pracy kierowców. Trudno zatem kwestionować potrzebę całościowej, kompleksowej i odpowiednio pogłębionej pod względem teoretycznym monografii, spełniającej funkcję wykraczającą poza wymagania stawiane opracowaniom typu komentarza do przepisów prawnych. Podtrzymuję swoje stanowisko, że recenzowana rozprawa ciągle spełnia to oczekiwanie w ograniczonym stopniu.

Jak wcześniej podkreślałem, w sposób bardzo interesujący został sformułowany tytuł rozprawy: „Czas pracy kierowców – między bezpieczeństwem a efektywnością działalności gospodarczej”. Owa dwubiegunowość trafnie oddaje wymagania stawiane regulacjom prawnym w tej materii –muszą zatem uwzględniać ochronę zdrowia uczestników ruchu

drogowego, ale również wpływać racjonalnie na koszty prowadzonej działalności transportowej, od których zależy jej efektywność. Uznałem, że taki tytuł narzuca pewne oczekiwania co do sposobu prowadzenia rozważań, których zwornikiem będzie bezpieczeństwo i efektywność. Wprowadzone do rozprawy modyfikacje wydają się w związku z tym niewystarczające, mają raczej charakter zmian kosmetycznych.

Nie podważając całkowicie kompozycji pracy pewne krytyczne uwagi wyraziłem pod adresem sposobu sformułowania tytułów poszczególnych rozdziałów oraz zawartości niektórych z nich. Autor nie skorzystał raczej z sugerowanych w recenzji zmian. Pomiął zatem całkowicie zastrzeżenia dotyczące punktu 1.2. w rozdziale I, zostawiając niezręcznie sformułowany jego tytuł. Skorygowałem, czego oczekiwałem, tytuł rozdziału 2. W zasadzie nie zmienił jednak systematyki wewnętrznej, wprowadzając jedynie punkt pierwszy, w którym charakteryzuje ogólne przepisy o czasie pracy, co z pewnością należy ocenić pozytywnie. Żadnych zmian nie wprowadził do rozdziału 3 i 4, choć padły i w tym przypadku pewne propozycje ze strony recenzentów. Dużym zawodem jest w szczególności pozostawienie w tym samym kształcie fragmentu zawierającego opis stanu prawnego obowiązującego od dnia 2 lutego 2022 r. Co prawda, Doktorant pisze, że praca została ukończona przed tą datą (20 stycznia 2022 r.), na skutek takiego a nie innego przebiegu postępowania doktorskiego uzyskał jednak możliwość aktualizacji wywodów. Nie uczynił tego, nie korygując nawet zdania „od dnia 2 lutego zaczną obowiązywać postanowienia dyrektywy 2020/1057/UE” czy też zdania „od dnia 2 lutego 2022 kierowca za czas delegowania będzie otrzymywał...”.

W niewielkim stopniu skorygowana została strona merytoryczna rozprawy. Zachowany został kształt Wstępu, choć ta część nie rodziła raczej istotnych zastrzeżeń. Na ogół poprawne są wywody dotyczące założeń aksjologicznych, zamieszczone w rozdziale 1. Dotyczy to wskazanej przez Autora godności człowieka, życia i zdrowia oraz równości. W recenzji zauważyłem, że są to jednak wartości ważne przede wszystkim z punktu widzenia pracownika, tymczasem regulacja czasu pracy powinna uwzględniać także – co wynika już z tytułu rozprawy – wartości leżące po stronie pracodawcy, a te w zasadzie w rozprawie są pominięte. Wątpliwości wywołuje sposób potraktowania życia i zdrowia. Sugestie uporządkowania tej materii w „poprawionej” wersji pracy nie zostały jednak wykorzystane. Zachowany też został punkt o szczególnych obowiązkach przedsiębiorstwa transportowego jako podmiotu korzystającego z pracy kierowców. Wydaje się, że wątek ten powinien się znaleźć w innym miejscu. Jak zaznaczyłem w recenzji, kluczowy dla oceny rozprawy jest jej rozdział 2, pozostający w bezpośrednim związku z tytułową problematyką. Autor wykazał w

nim swoje merytoryczne kompetencje. Znajdujemy tu próby podejmowania polemik z wypowiedziami innych autorów oraz krytycznych ocen przyjmowanych rozwiązań prawnych. Jednak również i pod adresem tego rozdziału zgłosiłem pewne wątpliwości o zróżnicowanym charakterze. Dotyczyły one choćby sposobu przedstawienia stanu prawnego. Sprowadza się on do wyliczenia, nie zawsze dobrze uporządkowanego, obowiązujących aktów prawnych. W długich fragmentach przedstawione wywody mają nadmiernie informacyjny charakter (częste i dosłowne przytaczanie brzmienia przepisów) bądź też przypominają formułę praktycznego komentarza, co w pracy naukowej może nieco razić. Niestety, również i te uwagi nie zostały uwzględnione w „poprawionej” wersji rozprawy. Dotychczas dalekie od doskonałości były też dwa ostatnie rozdziały i takimi pozostały w chwili obecnej. W zasadzie mają ten sam kształt, co poprzednio. Oznacza to, że obok pewnych walorów można zauważyć i gorsze strony przedstawionych w nich wywodów, a zwłaszcza niedostatecznie uporządkowany ich charakter, mogłyby one bowiem być prowadzone – jak to podkreśliłem poprzednio – z większą dyscypliną. W końcowej części rozdziału 4 zasygnalizowane zostały problemy, jakie wyłaniają się na tle stosunkowo niedawnych zmian w prawie UE, które powodują objęcie kierowców przepisami o delegowaniu pracowników za granicę w ramach świadczenia usług. Zaslugałoby to oczywiście na znacznie szersze potraktowanie, czego Autor nie uczynił nie tylko w poprzedniej wersji (mogła Go wtedy usprawiedliwiać data złożenia pracy), ale również w wersji aktualnej, nie skorzystał zatem z pojawiającej się możliwości dokonania uzupełnień.

We wcześniejszej recenzji uznałem, że rozprawa została napisana dość poprawną polszczyzną, choć nie jest zupełnie wolna od uchybień stylistycznych, niezręcznych sformułowań i błędów językowych. Doktorant raczej nie zadał sobie trudu ich skorygowania. Natomiast istotną zmianą jest znaczne poszerzenie bazy bibliograficznej, która w pierwotnej wersji rozprawy raziła swoją szczupłością odbiegającą wyraźnie od standardów przyjętych w pracach naukowych. Obecnie powołuje się na ponad 100 pozycji, co oczywiście też nie imponuje, ale w pewnym sensie jest usprawiedliwione nikłym stopniem zainteresowania czasem pracy kierowców w polskiej doktrynie prawa pracy.

W konkluzji konsekwentnie podtrzymuję swój wcześniejszy wniosek, że rozprawa Pana Piotra Zaszczudłowicza, pomimo dość istotnych zastrzeżeń, generalnie spełnia

wymagania stawiane rozprawom doktorskim przez przepis art. 13 ust. 1 ustawy z 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. Biorąc to pod uwagę, wnoszę o dopuszczenie Doktoranta do dalszych stadiów przewodu doktorskiego. Wyrażam jednocześnie żal, że nie skorzystał On z okazji podniesienia jej jakości, ignorując większość sugestii przedstawionych w pierwszych recenzjach.

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'J. Kowalski' or similar, written in a cursive style.